

Яремчук Вікторія Олегівна,
кандидат юридичних наук,
асистентка кафедри криміналістики,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків
e-mail: viktori.yaremchuk@gmail.com
ORCID 0000-0001-8015-9166

doi: 10.21564/2414–990x.146.175034
УДК 343.98

ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ЗНАНЬ

Розглянуто новітні наукові підходи щодо визначення системи криміналістичних знань. Проаналізовано пропозиції науковців-криміналістів стосовно класифікації криміналістичних знань. Визначено проблемні питання, пов'язані із переформатуванням системи криміналістичних знань.

Ключові слова: криміналістичні знання; наукознавство; предмет криміналістики; система криміналістики; структура криміналістики.

Яремчук В. О., кандидат юридических наук, асистентка кафедри криміналістики, Національний юридический університет імені Ярослава Мудрого, Україна, г. Харьков.
e-mail : viktori.yaremchuk@gmail.com ; ORCID 0000-0001-8015-9166.

Формирование современной системы криминалистических знаний

Рассматриваются новые научные подходы относительно понятия системы криминалистических знаний. Проанализированы предложения ученых-криминалистов о классификации криминалистических знаний. Обозначены проблемные вопросы, связанные с переформатированием системы криминалистических знаний.

Ключевые слова: криминалистические знания; науковедение; предмет криміналістики; система криміналістики; структура криміналістики.

Постановка проблеми й актуальність теми. Стрімкий розвиток різноманітних наук призводить до необхідності нового бачення системи криміналістичних знань. На переконання В. А. Журавля (V.A. Zhuravel), погляди на систему криміналістичної науки протягом всієї історії змінювались внаслідок об'єктивних та суб'єктивних чинників. Але дискусії щодо потреби вдосконалення системи криміналістики [9, с. 31]. М. С. Польовий (M. S. Polevoi) зазначає, що періодичний перегляд предмета певної науки є закономірним, тому що будь-яка наука знаходиться у постійному розвитку, і тому відбуваються зміни її змісту

і структури, методів і предмета [18, с. 37–45]. В. Ю. Шепітько (V. Yu. Shepitko) вважає, що криміналістика є діалектикою кримінального процесу, процедурою у розвитку та динаміці, і передбачає використання творчого підходу, ситуаційної зумовленості, альтернативи під час вибору певних шляхів, методів та прийомів [24, с. 19]. Крім того, криміналістика є динамічною наукою, оскільки на неї здійснює вплив слідча, експертна, судова практика [7, с. 7–8].

Аналіз останніх досліджень. Питання щодо необхідності оновлення системи криміналістичних знань розглядають у своїх працях такі науковці, як Р. С. Белкін (R. S. Belkin) [3], В. А. Журавель (V. A. Zhuravel) [9], Н. І. Клименко (N. I. Klymenko) [14], В. Ю. Шепітько (V. Yu. Shepitko) [24] та ін. Проте нині в Україні немає комплексних дисертаційних досліджень проблем, пов'язаних із систематизацією криміналістичних знань.

Тож **метою** нашої статті є аналіз проблемних питань, пов'язаних з формуванням сучасної системи криміналістичних знань.

Викладення основного матеріалу. У науковій літературі є різні думки щодо сучасної системи криміналістичних знань. Виділяють такі сучасні тенденції розвитку криміналістики: інтеграція до її системи нових наукових методів та розробка на їх основі криміналістичних методик; удосконалення криміналістичної систематики; уніфікація мови криміналістики; впровадження комп'ютерних технологій. Крім того, є сучасні тенденції до «технізації» і «психологізації» криміналістичної тактики, а саме використання методів природничих, технічних, економічних наук, математичної логіки, теорії інформації для оптимізації проведення розслідування [1, с. 87–89].

Слід зазначити, що зміст сучасної криміналістики у різних країнах світу розуміється по-різному. Р. Л. Степанюк (R. L. Stepanyuk) і С. П. Лапта (S. P. Lapta) переконують, що домінування застарілих теоретичних положень, розроблених ще за радянських часів, призводить до суттєвих відмінностей криміналістики в Україні від криміналістики західноєвропейських країн, Великої Британії та США [21, с. 289–290]. Так, у Західній Європі, США, Канаді, Південній Америці криміналістика розуміється як прикладна дисципліна про поліцейську техніку, що використовує дані природничо-технічних наук. Основну увагу зосереджено на розробці техніко-криміналістичних засобів боротьби зі злочинністю, прийомів та методів дослідження речових доказів, однак не здійснюється дослідження методології криміналістики, окремих теорій і криміналістичної методики [27, с. 20-21]. У виданні «A Dictionary of Forensic Science» (Велика Британія) вказується, що криміналістика є дисципліною, яка швидко розвивається, вона охоплює багато наук і право. У книзі запропоновано термінологію, що використовується під час розслідування злочинів, а саме щодо дослідження зброї, речових доказів; викладено біографії відомих слідчих, злочинців [28]. У праці «Forensic Science: a very short introduction» (Велика Британія) розглянуто природу криміналістики, дії слідчого на місці злочину, організацію роботи криміналістів, методи, які використовують для збирання доказів та напрями використання криміналістики для системи правосуддя [29, с. 3].

Стосовно класифікації криміналістичних знань, приміром А. В. Іщенко (А. V. Ishchenko) пропонує розподілити криміналістичні знання за спрямованістю інтересів криміналістики на: а) знання щодо закономірностей утворення криміналістично значущої інформації та роботи з нею; б) знання про можливість використання напрацювань інших галузей науки у розслідуванні злочинів; в) знання про засоби і методи роботи з криміналістично важливою інформацією; г) знання про закономірності власного розвитку. Науковець також класифікує криміналістичні знання залежно від сфери впливу: на фундаментальні (що включають концепції, категорії, положення, методи) та прикладні (у розумінні способів, прийомів, технологій тощо). Виділено рекомендаційні (способи, прийоми) і директивні знання (закони, принципи, методики, алгоритми); за критерієм вірогідності – достовірні (аксіоматичні) і гіпотетичні (ідеї, погляди); залежно від перевіреності їх практикою – апробовані та неапробовані [11, с. 161–162].

Зміни системи криміналістичних знань пов'язані із закономірностями розвитку науки. Тому справедливою є позиція, що кожна наука повинна мати свою сучасну структуру, а наукові дослідження, що розвиваються безсистемно, не будуть результативними [12, с. 196–197]. Систематизацію наукового знання не можна розглядати як просте впорядкування знань. Воно виступає адекватним відображенням і відтворенням структури об'єкта у структурі наукового знання щодо нього. Вирішення цього завдання перетворює систематизацію на активний творчий процес, під час якого відбувається подальше детальне відображення дійсності [19, с. 28]. Саме тому дані положення враховуються і при систематизації сучасних криміналістичних знань.

У криміналістичній літературі розглянуто окремо питання структури та системи криміналістичних знань. Наприклад, Р. С. Белкін (R.S. Belkin), досліджуючи поняття «системи» та «структури», вважає, що структура складається з певних елементів, які взаємодіють між собою в рамках цієї структури. Структура має певні властивості, яких не мають елементи, що її складають. Структура є певним організованим порядком. Щодо «системи», то її поняття охоплює сукупність певних предметів, і до її складу входять елементи, пов'язані між собою [4, с. 157–161].

Так, В. М. Терехович (V.M. Terehovich) і Е. В. Ниманде (E. V. Nimande) переконують, що системність криміналістики виражає повно та в певній логічно-знаковій формі наукові знання щодо розслідування злочинів. Зовнішнє середовище криміналістики як наукової теорії утворює також систему наукових теорій як результат науково-пізнавальної діяльності, знання щодо якої розвиваються. Взаємозв'язок криміналістики з системою наукових теорій здійснюється на онтологічному, гносеологічному та логічному рівнях. Зміни, що відбуваються у певній науці, проявляються в перетворенні системи криміналістики в її методологічній частині [22, с. 36–43]. В. П. Колмаков (V. P. Kolmakov) пише, що у науковій літературі пропонують виділяти у системі криміналістики її окремі частини: криміналістичну експертизу, судову криміналістику, криміналістичну

профілактику, тактику оперативно-розшукової діяльності [16, с. 411–412]. На переконання Р. С. Белкіна (R. S. Belkin), сьогодні є намагання провести «ревізію системи криміналістики». Він негативно ставиться до намагань додати окремий розділ криміналістики під назвою «криміналістичні питання організації розкриття та розслідування злочинів», однак позитивно – до виокремлення криміналістичної стратегії як окремого розділу в системі криміналістики [3, с. 68–81]. Є пропозиції, що нині «кіберправо», «кіберкриміналістика», «кіберекспертологія» мають стати пріоритетними об'єктами наукових досліджень [5, с. 10]. В. П. Колмаков (V.P. Kolmakov) вказує, що запозичуючи окремі поняття природничих і технічних наук, криміналістика повністю їх трансформує, а отже, вони мають нову якість та «криміналістичне забарвлення» [16, с. 404–405].

В. В. Юсупов (V. V. Yusupov) зазначає, що система науки криміналістики має поділятися на загальну і особливу частину. До загальної слід віднести предмет, систему, завдання криміналістики, історію становлення та розвитку криміналістичних теорій, її методологічні засади, криміналістичну ідентифікацію і діагностику. До особливої частини має належати криміналістична техніка, криміналістична тактика і методика. Проаналізувавши місце «графології» у системі криміналістики, дослідник вважає, що вона «навіть чи може бути складником системи криміналістики». В. В. Юсупов (V. V. Yusupov) переконує, що дискусія про доцільність упровадження розділу «про теорію судових експертиз» не є актуальною, тому що окрема наука не може належати до структури системи іншої галузі наукового знання [25, с. 135–222]. Заперечує доцільність включення «судової експертології» до криміналістики також і Н. І. Клименко (N. I. Klumenko), яка у своїй праці розглядає предмет загальної теорії судової експертології, визначає її структуру та місце в системі юридичних наук, окреслює взаємодію судової експертології і криміналістики [14, с. 20]. А судові експерти Білорусі пропонують виділити судово-експертну діяльність в окрему спеціальність, що буде умовою її ефективного розвитку [23, с. 22–26].

У наукових працях є дискусійні пропозиції щодо додавання нових розділів до складу криміналістичної науки. Так, Я. О. Іваницький (Ya. O. Ivanitskii) у своїй дисертації «Закономірності адвокатської діяльності як складова предмета криміналістики» вказує, що «тактика професійного захисту» є однією з підсистем криміналістичної тактики, бо має особливості, властиві іншим підсистемам криміналістичної тактики, а саме: спрямованість на виконання спільних для суду та інших учасників кримінального процесу завдань, передбачених ст. 2 КПК України; можливість використання під час здійснення захисту сформованих в криміналістиці тактичних прийомів [10, с. 14]. О. Я. Баєв (O.Ya. Baev) переконує, що існує дві підсистеми криміналістики: криміналістика захисту і криміналістика обвинувачення. Розгляд предмета криміналістики як системи, що складається з двох протилежних систем, він вважає позитивним. На переконання науковця, «кримінальне переслідування» невіддільне від «захисту» – це дві сторони одного об'єкта [2, с. 292–293]. Однак М. П. Яблоков (N. P. Jablovok) вважає, що додавання «криміналістичної адвокатології» суперечить сутності

криміналістики, завданням якої є розроблення методів та засобів у боротьбі зі злочинністю. Внаслідок зміниться сутність криміналістичної науки. Така одночасна розробка прийомів та методів здійснення захисту ускладнить процес розслідування. М. П. Яблоков (N.P. Jablokov) переконує, що захисна діяльність адвоката не потребує спеціально розробленої стратегії і тактики, тому що він не організовує і не проводить слідчі (розшукові) дії, а лише бере в них участь. Стратегія і тактика захисника має відмінну мету та є похідною від стратегії і тактики розслідування [26, с. 5–13].

Дискусійним сьогодні є використання у розслідуванні нетрадиційних криміналістичних знань, що не мають визнання в теорії криміналістики, як от: голографія, детектор брехні, ергономіка, гіпноз тощо [17, с. 247–249].

У наукових працях є пропозиції щодо впровадження здобутків окремих галузей наукового знання до складу криміналістичної науки. Так, І. І. Когутич (I. I. Kogutysh), розглядаючи перспективи «Філософії криміналістики», стверджує, що «цією особливою формою науково-криміналістичного пізнання можливе вирішення багатьох методологічних проблем криміналістики» [15, с. 35]. М. Скригонюк (M. Skrygoniuk), розглядаючи проблеми плебсології (теорії про суспільні заворушення), переконує, що існують зв'язки між цим вченням і криміналістичними знаннями. Автор пише про доцільність використання цих знань у криміналістиці при розслідуванні масових заворушень [20, с. 122–127].

Виправданим вважається додавання криміналістичної мікрології – розділу криміналістики, предметом якого є теоретичні основи і методи дослідження мікрооб'єктів, що також поділяють на два підрозділи – мікротрасологію та мікросубстанціологію [13, с. 58–60]. А приміром, О. Возник (O. Voznik) пропонує впровадити дисципліну «криміналістична хімія» з метою реалізації компетентнісного підходу з позиції модернізації змісту вищої освіти в Україні. Предметом навчальної дисципліни «Криміналістична хімія» мають бути положення щодо використання хімічних знань при розслідуванні злочинів, а саме, про склад, структуру, класифікацію речовин та їх вплив на людину. Особлива увага у криміналістичній хімії має приділятися «хімічному тероризму», який є загрозою безпеки всього людства [8, с. 95–96].

Учені звертають увагу на новий розділ криміналістичної науки – ядерну криміналістику. Її розвиток сьогодні є одним з важливих складових захисту міжнародної ядерної безпеки. У галузі ядерної криміналістики проводяться наукові дослідження, пов'язані з ідентифікацією, призначенням, ступенем небезпеки, походженням, а також шляхами транспортування ядерних, радіоактивних матеріалів та радіаційних джерел забруднення [6, с. 262–263].

Уже визнаним і актуальним при розслідуванні злочинів є використання аналізу ДНК зразків людини. Так, для встановлення генетичного профілю необхідно дослідити декілька зразків ДНК, кількість повторень коротких послідовностей, що є специфічним для кожної особи. Приміром, у Бельгії закон вимагає аналізу мінімум 7 показників, що є достатньою для створення національних банків ДНК даних. Зокрема, два бельгійські реєстри ДНК, які створені

Інститутом національної криміналістики і криминології (NCIC) містять більше 15000 профілів, переважну частину яких складають ДНК профілі злочинців, котрі вчинили особливо тяжкі злочини [30, с. 9–11].

Висновки. Зміни системи криміналістичних знань пов'язані із закономірностями розвитку криміналістичної науки. Різний зміст криміналістичних знань в Україні, країнах Західної Європи, Великій Британії та США ускладнює процеси уніфікації криміналістичних знань до єдиної системи. Актуальними сьогодні є питання щодо меж розширення криміналістичних знань та пропозиції упровадження нових розділів та підрозділів до системи криміналістичної науки. Мова йде про «криміналістику захисту», «судову експертологію», «ядерну криміналістику», використання ДНК-аналізу зразків особи при розслідуванні злочинів.

Список літератури

1. Аверьянова Т. В., Белкин Р. С., Корухов Ю. Г., Россинская Е. Р. Криминалистика. 4-е изд., перераб. и доп. Москва : Норма, ИНФРА-М, 2019. 928 с.
2. Баев О. Я. Избранные работы : в 2 т. Т. 1. Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 2011. 616 с.
3. Белкин Р. С. Криминалистика: проблемы сегодняшнего дня. Злободневные вопросы российской криминалистики. Москва : НОРМА-ИНФРА, 2001. 240 с.
4. Белкин Р. С., Винберг А. И. Криминалистика. Общетеоретические проблемы. Москва : Юрид. лит., 1973. 264 с.
5. Біленчук П. Криміналістика та судове експертознавство на сучасному етапі розвитку. *Юридичний вісник України*. 2019. № 8. С. 10–11.
6. Біленчук П. Д., Обіход Т. В. Правове регулювання та національна програма України в галузі ядерної криміналістики. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 1. С. 260–264.
7. Васильев А. Н., Яблоков Н. П. Предмет, система и теоретические основы криминалистики. Москва : Изд-во МГУ, 1984. 144 с.
8. Возняк О. Про доцільність впровадження дисципліни «Криміналістична хімія» для вишів системи МВС України. *Вища школа*. 2018. № 1. С. 93–105.
9. Журавель В. А. Систематизація криміналістичних знань: погляди, пропозиції, наукові дискусії. *Вибрані твори*. Харків : Апостіль, 2016. С. 31–34.
10. Іваницький Я. О. Закономірності адвокатської діяльності як складова предмета криміналістики : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2018. 20 с.
11. Іщенко А. В. Розвиток криміналістики та наукознавство: проблеми взаємодії. *Науковий вісник Української академії внутрішніх справ*. 1998. № 1. С. 156–166.
12. Іщенко Д. А. Криміналістика і наукознавство. *Право і суспільство*. 2011. № 4. С. 190–200.
13. Кириченко А. А. Основы судебной микробиологии : монография. Днепропетровск : Пороги, 1994. 531с.
14. Клименко Н. І. Поняття та місце загальної теорії судової експертології в системі юридичних наук, її завдання. *Криміналістика і судова експертиза : міжвідом. наук.-метод. зб.* 2018. № 63. Ч. 1. С. 20–27.
15. Когутич І. І. Про актуалізацію філософського аспекту розвитку загальної теорії та методології криміналістики. *Криміналістика і судова експертиза : міжвідом. наук.-метод. зб.* 2018. № 63. Ч. 1. С. 35–48.
16. Колмаков В. П. Избранные труды по криминалистике / сост. В. В. Тищенко. Одесса : Юрид. лит., 2008. 448 с.
17. Макаренко Є. І., Лиховицька Г. В. Використання в розслідуванні злочинів нетрадиційних методів і знань природознавчих наук. *Науковий вісник Дніпропетровського державного універси-*

тету внутрішніх справ України. Дніпро : Дніпропетр. держ. ун-т внутрішніх справ, 2007. № 2 (33). С. 246–255.

18. Полевой Н. С. Криминалистическая кибернетика. Теория и практика математизации и автоматизации информационных процессов и систем в криминалистике. Москва : Изд-во МГУ, 1989. 325 с.

19. Рачков П. А. Науковедение. Проблемы, структура, элементы. Москва : Изд-во МГУ, 1974. 242 с.

20. Скригонюк М. Проблеми плебсології у криміналістиці у форматі загальної частини. *Право України*. 2005. № 7. С. 122–127.

21. Степанюк Р. Л., Лапта С. П. Можливості розвитку криміналістичної науки в Україні з огляду на досвід США. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка : науково-теоретичний журнал*. Сєвєродонецьк : ЛДУВС, 2018. № 3 (83). С. 289–296.

22. Терехович В. Н., Ниманде Э. В. Проблема систематизации криминалистического знания. *Теория та практика судової експертизи і криміналістики*. Харків : Право, 2009. № 9. С. 36–43.

23. Швед А. И. Взаимосвязь теории судебной экспертизы с иными отраслями науки. *Судебная экспертиза Беларуси*. 2018. № 2 (7). С. 22–27.

24. Шепітько В. Ю. Сучасний стан та тенденції криміналістики в її прагматичному аспекті. *Вибрані твори*. Харків : Апостіль, 2010. С. 19–27.

25. Юсупов В. В. Криміналістика в Україні у XX-XXI століттях : монографія. Київ : ФОП Маслаков, 2018. 554 с.

26. Яблоков Н. П. Есть ли необходимость в перестройке системы криминалистики в свете положений действующего уголовно-процессуального закона. *Вестник Московского университета. Сер. 11: Право*. 2005. № 5. С. 3–13.

27. Яблоков Н. П. Криминалистика : учебник и практикум для среднего профессионального образования. 3-е изд., переработанное и дополненное. Москва : Юрайт, 2018. 20-21. 239 с.

28. Bell Suzanne. A Dictionary of Forensic Science. 2012. Oxford University Press. URL: <https://www.Oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199594009.001.0001/acref-9780199594009>.

29. Jim Fraser. Forensic Science: a very short introduction. 1-st Edition. Oxford University Press. 2010. 135 p.

30. Labo traces biologiques et ADN. *Meurtre au Muséum – dossier didactique*. ed. Resp. C. Pisani. France. Service éducatif. 2007. 37 p.

References

1. Averjanova, T.V. Belkin, R.S., Koruhov, Ju.G., Rossinskaja, E.R. (2019). *Kriminalistika*. Moscow: Norma, INFRA-M [in Russian].

2. Baev, O.Ja. (2011). *Izbrannye raboty*. (Vols. 1–2); Vol. 1. Voronezh: Izdatel'stvo Voronezhskogo universiteta [in Russian].

3. Belkin, R.S. (2001). *Kriminalistika: problemy segodnjashnego dnja. Zlobodnevnye voprosy rossijskoj kriminalistiki*. Moscow: NORMA-INFRA [in Russian].

4. Belkin, R.S., Vinberg, A.I. (1973). *Kriminalistika. Obshheteoreticheskie problemy*. Moscow: Juridicheskaja literatura [in Russian].

5. Bilenchuk, P. (2019). Kryminalistyka ta sudove ekspertoznavstvo na suchasnomu etapi rozvytku. *Yurydychnyi visnyk Ukrainy*, 8, 10–11 [in Ukrainian].

6. Bilenchuk, P.D., Obikhod, T.V. (2016). Pravove rehulivannia ta natsionalna prohrama Ukrainy v haluzi yadernoi kryminalistyky. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, 1, 260–264 [in Ukrainian].

7. Vasil'ev, A.N., Jablokov, N.P. (1984). *Predmet, sistema i teoreticheskie osnovy kriminalistiki*. Moscow: Moskovskij gosudarstvennyj universitet [in Russian].

8. Vozniak, O. (2018). Pro dotsilnist vprovadzhennia dystsypliny «Kryminalistychna khimiia» dlia vyshiv systemy MVS Ukrainy. *Vyshcha shkola*, 1, 93–105 [in Ukrainian].

9. Zhuravel, V.A. (2016). Systematyzatsiia kryminalistychnykh znan: pohliady, propozyitsii, naukovi diskusii. *Vybrani tvory*. Kharkiv: Apostil, 31–34 [in Ukrainian].

10. Ivanytskyi, Ya.O. (2018). Zakonomirnosti advokatskoi diialnosti yak skladova predmeta kryminalistyky. *Extended abstract of candidate's thesis*. Lviv [in Ukrainian].

11. Ishchenko, A.V. (1998). Rozvytok kryminalistyky ta naukoznavstvo: problemy vzaiemodii. *Naukovyi visnyk Ukrainiskoi akademii vnutrishnikh sprav, 1*, 156–166 [in Ukrainian].

12. Ishchenko, D.A. (2011). Kryminalistyka i naukoznavstvo. *Pravo i suspilstvo, 4*, 190–200 [in Ukrainian].

13. Kirichenko, A.A. (1994). *Osnovy sudebnoj mikrologii*. Dnepropetrovsk: Porogi [in Russian].

14. Klymenko, N.I. (2018). Poniattia ta mistse zahalnoi teorii sudovoi ekspertolohii v systemi yurydychnykh nauk, yii zavdannia. *Kryminalistyka i sudova ekspertyza: mizhvidomchyi naukovometodychnyi zbirnyk, 63, part 1*, 20–27 [in Ukrainian].

15. Kohutych, I.I. (2018). Pro aktualizatsiiu filosofskoho aspektu rozvytku zahalnoi teorii ta metodolohii kryminalistyky. *Kryminalistyka i sudova ekspertyza : mizhvidomchyi naukovometodychnyi zbirnyk, 63, part 1*, 35–48 [in Ukrainian].

16. Kolmakov, V.P. (2008). *Izbrannye trudy po kriminalistike*. V. V. Tishhenko (Ed.). Odessa : Juridicheskaja literatura [in Russian].

17. Makarenko, Ye.I., Lykhovytska, H.V. (2007). Vykorystannia v rozsliduvanni zlochyniv netradytsiinykh metodiv i znan pryrodoznavchykh nauk. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav Ukrainy*. Dnipro: Dnipropetr. derzh. universytet vnutrishnikh sprav. 2 (33), 246–255 [in Ukrainian].

18. Polevoj, N.S. (1989). *Kriminalisticheskaja kibernetika. Teorija i praktika matematizacii i avtomatizacii informacionnyh processov i sistem v kriminalistike*. Moscow: Moskovskij gosudarstvennyj universitet [in Russian].

19. Rachkov, P.A. (1974) *Naukovedenie. Problemy, struktura, jelementy*. Moscow: Moskovskij gosudarstvennyj universitet [in Russian].

20. Skryhoniuk, M. (2005) *Problemy plebsolohii u kryminalistytsi u formati zahalnoi chastyny. Pravo Ukrainy. 7*, 122–127 [in Ukrainian].

21. Stepaniuk, R.L., Lapta, S.P. (2018). Mozhlyvosti rozvytku kryminalistychnoi nauky v Ukraini z ohliadu na dosvid SShA. *Visnyk Luhanskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav im. E. O. Didorenka : naukovoteoretychnyi zhurnal*. Sievierodonetsk: LDUVS, 3 (83), 289–296 [in Ukrainian].

22. Terehovich, V.N., Nimande, Je.V. (2009). *Problema sistemizacii kriminalisticheskogo znanija. Teorija ta praktika sudovoi ekspertizi i kriminalistiki*. Kharkiv: Pravo, 9, 36–43 [in Russian].

23. Shved, A.I. (2018). Vzaimosvjaz teorii sudebnoj jekspertizy s inymi otrasljami nauki. *Sudebnaja jekspertiza Belarusi, 2 (7)*, 22–27 [in Russian].

24. Shepitko, V.Yu. (2010). Suchasnyi stan ta tendentsii kryminalistyky v yii prahmatychnomu aspekti. *Vybrani tvory*. Kharkiv: Apostil, 19–27 [in Ukrainian].

25. Yusupov, V.V. (2018). *Kryminalistyka v Ukraini u XX-XXI stolittiakh*. Kyiv: FOP Maslakov [in Ukrainian].

26. Jablovkov, N.P. (2005). Est li neobhodimost v perestrojke sistemy kriminalistiki v svete polozhenij dejstvujushhego ugolovno-procesual'nogo zakona. *Vestnik Moskovskogo universiteta. Ser. 11: Pravo, 5*, 3–13 [in Russian].

27. Jablovkov, N.P. (2018). *Kriminalistika: uchebnik i praktikum dlja srednego professional'nogo obrazovanija*. Moscow: Jurajt [in Russian].

28. Bell Suzanne (2012). *A Dictionary of Forensic Science*. Oxford University Press. URL: <https://www.Oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199594009.001.0001/acref-9780199594009>.

29. Jim Fraser (2010). *Forensic Science: a very short introduction*. 1-st Edition. Oxford University Press.

30. Labo traces biologiques et ADN. (2007). *Meurtre au Muséum – dossier didactique*. Resp. C. Pisani (Ed.). France. Service éducatif.

Yaremchuk V. O., PhD in Law, Assistant Professor of the Department of Criminalistics, Yaroslav Mydrii National Law University, Ukraine, Kharkiv.

e-mail : viktori.yaremchuk@gmail.com ; ORCID 0000-0001-8015-9166

Formation of a modern system of criminalistics knowledge

With the rapid development of various branches of science, one may come to the conclusion that we require a new approach to the system of Criminalistic knowledge. Although a few scholars have studied issues related to renovation of the system of Criminalistic knowledge (including R. S. Belkin, V. A. Zhuravel, N. I. Klymenko, V. Yu. Shepitko and others), however, currently there are little to no complex researches on the contemporary system of Criminalistic knowledge in Ukraine. Therefore, the purpose of our article is to provide insights into changes in the system of Criminalistics knowledge.

Today, Criminalistics system is undergoing significant changes. In particular, modern scholars write about current trends in development of Criminalistics and suggest criteria for classification of Criminalistic knowledge. This article covers much debated issues relating to changes in the Criminalistics system including the addition of separate branches and subbranches. We have pointed out the differences in understanding of Criminalistics in Ukraine, Western Europe, the USA and the UK. In addition, we have discussed the practical value of incorporation of the latest scientific discoveries in Criminalistics into the Criminalistics structure, namely the use of DNA sequencing techniques in crime investigations and introduction of nuclear forensics, cyber criminology, philosophy of criminalistics, forensic chemistry etc.

Thus, changes in the system of Criminalistic knowledge are connected with the development mechanisms of Criminalistics. Today, the hottest topics are limits on expanding Criminalistics knowledge and emergence of new branches and subbranches in the system of Criminalistic knowledge.

Keywords: criminalistic knowledge; research of science; subject of criminalistics; criminalistics system; criminalistics structure.

Рекомендоване цитування: Яремчук В. О. Формування сучасної системи криміналістичних знань. *Проблеми законності*. 2019. Вип. 146. С. 247–255. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.146.175034>.

Suggested Citation: Yaremchuk, V.O. (2019). Formuvannya suchasnoi systemy kryminalistychnykh znan [Formation of a modern system of criminalistics knowledge]. *Problemy zakonnosti – Problems of Legality*, issue 146, 247–255. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.146.175034> [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії 5.08.2019 р.